



Rozwój miast europejskich

Geografia

Narzędzia: ArcGIS Online

Materiały (dane): Dostarczone wraz z lekcją w serwisie ArcGIS Online

Cel: Określenie charakterystycznych cech miast kształtowanych w różnych epokach historycznych – od starożytności do czasów współczesnych.

Źródła:

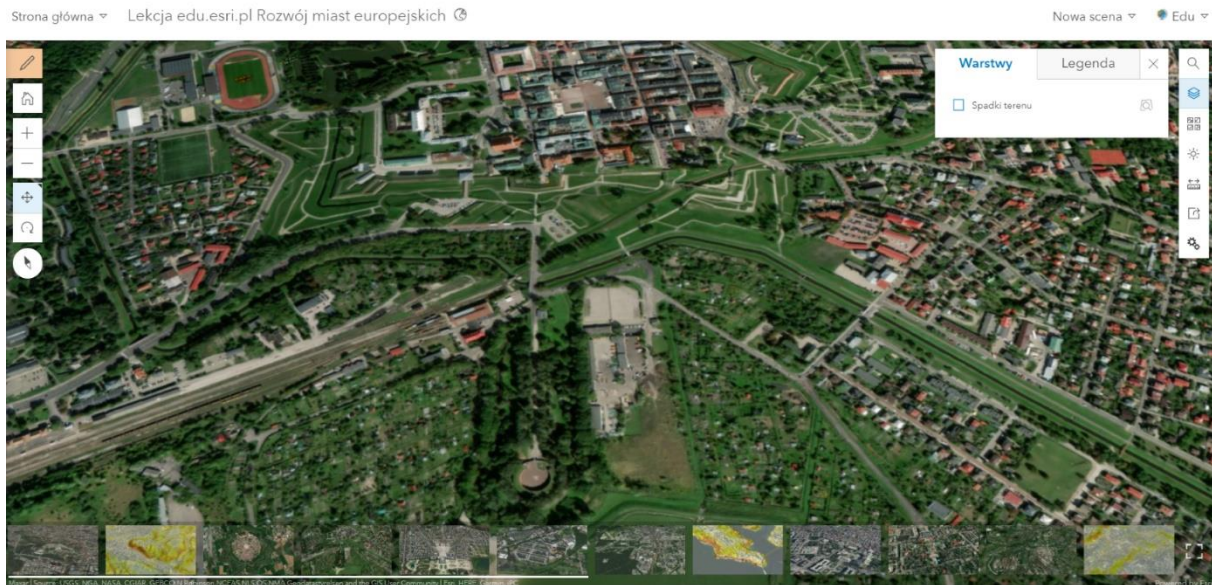
1. ESRI data&maps
2. Zintegrowana Platforma Edukacyjna - [Starożytne miasta i wsie](#)
3. Zintegrowana Platforma Edukacyjna - [Średniowieczne miasto](#)
4. Zintegrowana Platforma Edukacyjna - [Miasto renesansowe, czyli o sztuce budowania](#)
5. Zintegrowana Platforma Edukacyjna – [Barok w Europie i Polsce](#)

1. Wstęp

W czasach prehistorycznych ludzie prowadzili koczowniczy tryb życia, prowadząc tzw. gospodarkę zbieracko-łowiecką. Z czasem, gdy zaczęli doskonalić swoje narzędzia, oswoiili niektóre zwierzęta oraz odkryli metody uprawy ziemi, przeszli na osiadły tryb życia. Gospodarka rolna, którą prowadziły poszczególne grupy oraz rzemiosło, w którym się specjalizowały wraz z odkryciem koła, przyczyniło się do rozwoju warownych osad oraz powstania pierwszych dróg jezdnych. W starożytności największe cywilizacje fortyfikowały silnie swoje miasta, budowały wielkie pałace, świątynie, łaźnie oraz wille dla najbogatszych mieszkańców. Również w średniowieczu istotną funkcją, którą musiało posiadać miasto, była funkcja obronna. Na dobrą sprawę dopiero w epoce baroku miasta „otworzyły się”, zaś nowo wytyczane ulice stały się wyraźnie szersze i zaczęły pełnić funkcje reprezentacyjne. W czasach rewolucji przemysłowej widoczny był wyraźny podział zabudowy na zabudowę zamożnych potentatów przemysłowych oraz zabudowę mieszkalną ubogiej klasy robotniczej. W II poł. XX w. zaczęły powstawać wielkie osiedla mieszkaniowe, zabudowane wysokimi, gęsto rozmieszczonymi blokami z tzw. „wielkiej płyty”. Obecny wygląd miast (głównie europejskich) jest często wypadkową kilku spośród wspomnianych etapów rozwoju miast.

2. Zadania

1. Otwórz scenę 3D dostępną pod adresem <https://arcg.is/1qaPn90> w serwisie ArcGIS Online. Zaloguj się na swoje konto.



Scena 3D zawiera 13 slajdów pokazujących różne miasta europejskie. Miasta te powstały lub były najsilniej ukształtowane w różnych epokach historycznych – od starożytności po czasy współczesne.



Ciekawostka: Aby zapoznać się z nawigacją w scenie 3D, zapoznaj się z naszym [filmem instruktażowym](#).

2. Przejdź do slajdu 1, przedstawiającego Ateny. Kliknij w pierwszy slajd znajdujący się w dolnej części ekranu z lewej strony.

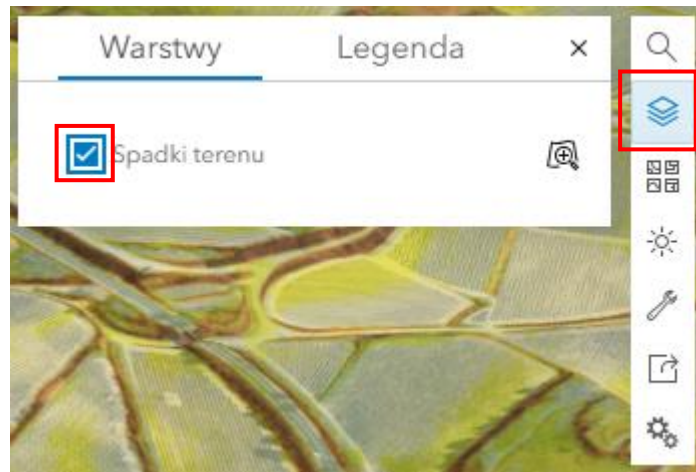
Zadanie 1: Na podstawie slajdu zaznacz właściwe określenia:

Odpowiedź: **Miasto starożytne** odznaczało się *(nieregularną/regularną)* zabudową. W centrum znajdował się *(prostokątny/kolisty)* plac, który w Atenach nazywany był *(Forum Romanum/agora.)* Od placu rozchodziła się sieć ulic *(przecinających się pod kątem prostym/o chaotycznym przebiegu)*. Miasto otoczone było murami obronnymi.

Rozwój miast europejskich

- Przejdź do slajdu 2, przedstawiającego Carcassone.

Wskazówka: W razie potrzeby wyłącz widoczność warstwy „Spadki terenu”. Aby to zrobić, wybierz ikonę z prawego panelu bocznego. Następnie odznacz warstwę klikając na niebieski przycisk obok nazwy warstwy.



Zadanie 2: Na podstawie slajdu zaznacz właściwe określenia:

Odpowiedź: **Miasta średniowieczne** powstawały na planie (prostokątnym/kolistym lub owalnym) z dośrodkowym układem ulic. Często miasta zakładane były (w obniżeniach terenu/na wzgórzach). W centrum znajdował się kwadratowy lub prostokątny (rynek/plac) pierwotnie pełniący funkcje (handlowe/reprezentacyjne), z czasem (handlowe/reprezentacyjne). Przy placu wznosił się ratusz i kościół.

- Przejdź do slajdów 3 i 4, przedstawiających odpowiednio miasta Palmanova oraz Zamość.

Zadanie 3: Na podstawie slajdu zaznacz właściwe określenia:

Odpowiedź: „Idealne” **miasta renesansu** budowane były jako (miasta otwarte/twierdze). Zakładane były w układzie (promienisto-dośrodkowym/o ulicach przecinających się pod kątem prostym). W obrębie murów w centrum znajdował się duży plac, do którego przylegały (zamek oraz cytadela/kamienice z bogato dekorowanymi fasadami i ratusz). W przypadku większości miast (np. Zamość) główne drogi prowadziły do położonych na peryferiach (rezydencji i zamku obronnego/domów ubogich mieszczan).

- Przejdź do slajdu 5, przedstawiającego Wersal.

Rozwój miast europejskich

Zadanie 4: Na podstawie slajdu zaznacz właściwe określenia:

Odpowiedź: Nieodłącznym elementem **miasta barokowego** były (potężnie ufortyfikowane zamki/magnackie rezydencje pałacowe) z okazałymi (basztami/parkami), pełniące rolę (ośrodka życia towarzyskiego/twierdzy). Ulice miast (były wciąż wąskie/stały się szerokie, a na ich przecięciu pojawiły się place (z fontannami i ogrodami w stylu francuskim/wyłożone marmurowymi płytami).

6. Przejdź do slajdów 6 i 7, przedstawiających odpowiednio osiedle Nikiszowiec oraz centrum Katowic.

Zadanie 5: Na podstawie slajdu zaznacz właściwe określenia:

Odpowiedź: W **miastach epoki przemysłowej** układ zabudowań koncentrował się wokół (kopalń, hut i fabryk/siedzib rad miejskich) i był oparty na szachownicowym układzie ulic. Przez miasta biegły (linie kolejowe/autostrady) oraz, w późniejszym czasie, szerokie ulice przystosowane do (dużego ruchu samochodów osobowych/przewozu towarów przez samochody ciężarowe). Dzielnice robotnicze z kamienicami czynszowymi o bardzo niskim standardzie znajdowały się (na obrzeżach miast/w centrum, w pobliżu zakładów przemysłowych). Pałacyki właścicieli fabryk i domy zbudowane przez klasę średnią budowane były (na obrzeżach miast/w centrum, w pobliżu zakładów przemysłowych).

7. Przejdź do slajdów 8-13, przedstawiających odpowiednio osiedle Nikiszowiec oraz centrum Katowic.

Zadanie 6: Na podstawie notatek z wcześniejszych pytań przyporządkuj rodzajom miast przykładowe miasta ze slajdów 8-13:

Miasto starożytne, miasto średniowieczne, miasto renesansu, miasto baroku, miasto wczesnej epoki przemysłowej, miasto socjalistyczne.

Odpowiedź:.....
.....
.....



Ciekawostka: Ze względu na wyjątkowy układ urbanistyczny, Paczków jest nazywany „polskim Carcassone”!



Dziękujemy za skorzystanie z naszych materiałów.

Zespół Edukacji Esri Polska Sp. z o.o.

OBSERWUJ NAS



Platforma edukacyjna



Facebook



Grupa nauczycieli

Geografia